

Bijlage 1 Programma van Eisen

Gescheperde schapenbegrazing op de Veluwe Noord en de Veluwe Zuid, en Drukbegrazing op de Veluwe Zuid 2026

In dit hoofdstuk is het Programma van Eisen weergegeven. Door het indienen van uw Inschrijving voor deze Opdracht verklaart u onvoorwaardelijk akkoord te gaan met alle eisen aan de Opdracht.

Algemeen		
A-E-1	Eis	Opdrachtnemer garandeert dat de door of namens hem te verrichten Dienst(en) op een vakbekwame wijze worden uitgevoerd. Dit kan onderbouwd worden door: Opdrachtnemer heeft succesvol een vak opleiding tot professioneel schaapherder op MBO niveau gevolgd of is in het bezit van de Erkenning/regeling/Kwaliteitsregeling gescheperde schaapskuddes conform de checklist versie 23 februari 2016. In de situatie dat u (nog) niet in het bezit bent van een gewaarmerkt bewijs, verklaart u binnen 3 jaar alsnog te voldoen aan het behalen van de vakopleiding tot professioneel schaapherder op MBO niveau. Tijdens de uitvoeringsperiode wordt dit opgevraagd door de contractbeheerder. Staatsbosbeheer streeft ernaar om samen te werken met professionele schaapherders met een vakbekwame opleiding of -regeling en zal in de toekomst ook alleen nog opdrachten voorleggen bij deze professionele schaapherders. Deze opleiding of erkenning/regeling geldt ook voor alle door u in te zetten herders.
A-E-2	Eis	Opdrachtnemer gaat proactief in op de omgevingsfactoren in de te werken terreinen welke onderdeel zijn van de opdracht.
A-E-3	Eis	De Opdrachtnemer moet alle benodigde verkeersmaatregelen, etc. conform CROW-publicatie Werken op niet autosnelwegen – Werk in Uitvoering 96b – 2020 en nadere door de wegbeheerder/politie/boswachter beheer te stellen eisen, plaatsen, onderhouden en na gereedkomen van de werkzaamheden, weer verwijderen.
A-E-4	Eis	De opdrachtnemer zorgt dat de te begrazen gebieden zo goed mogelijk toegankelijk blijven voor omwonenden en bezoekers, hulpdiensten en medewerker van- of namens Staatsbosbeheer.
A-E-5	Eis	Voor de uitvoering van de Opdracht heeft de Opdrachtnemer een ArcGIS-account nodig. Staatsbosbeheer verzorgt de digitale kaarten ten behoeve van de uitvoering van de Opdracht.

Beheertechnisch (terrein)		
B-E-1	Eis	De opdrachtnemer levert zoveel mogelijk een vaste herder. Deze herder heeft ervaring met beheer van natuurterreinen en met drukbegrazing.
B-E-2	Eis	De Opdrachtnemer zet de schaapskudde in om gestelde terrein- en ecologische doelen te behalen.

Gescheperde kudde		
Gk-E-1	Eis	Opdrachtnemer begraast met schapen van de ras(sen) Drents Heideschaap of vergelijkbaar deze sluiten aan bij de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische omgeving. De omvang van de kudde is voldoende groot om de gestelde doelen te halen.

		Naast de schapen wordt het op prijs gesteld als er ook een aantal geiten van een op de vegetatie passend geiten-ras worden toegevoegd aan de begrazingskudde met een maximum van 8-10% van de graasdieren. <i>Alleen voor reguliere begrazing (percelen 1 en 2 geldt):</i> In het geval de kudde niet op sterkte is bij aanvang van de opdracht zal na maximaal 2 jaar de omvang van de kudde voldoende groot zijn om de gestelde doelen te halen. Voor drukbegrazing (perceel 3) geldt: Er wordt vanaf aanvang begraasd met een kudde van voldoende omvang conform in deze uitvraag gevraagde specificaties.
Gk-E-2	Eis	Opdrachtnemer voldoet aan alle geldende wet- en regelgeving met betrekking tot rondtrekkende kuddes (veterinair/dierziekten/dierwelzijn) en neemt waar nodig voorzorgsmaatregelen (bijv. bestrijding/voorkomen dierziekten) en kan dit desgevraagd aantonen.
Gk-E-3	Eis	Er dient gewerkt te worden met een gescheperde schaapskudde en honden die uitzonderingssituaties in het begrazingsgebied kunnen veiligstellen.
Gk-E-4	Eis	De Opdrachtnemer dient zelf voor drinkwater, eventueel benodigde rasters voor drukbegrazing en andere voorzieningen te zorgen en plaatsing altijd in overleg met de boswachter beheer van Staatsbosbeheer. Gebruik van natuurlijk drinkwater alleen in overleg met de boswachter beheer van Staatsbosbeheer, dit in verband met aanwezige ecologische waarden.
Gk-E-5	Eis	De opdrachtnemer dient aan te geven op welke wijze hij omgaat met het risico op schade als gevolg van wolven.
Gk-E-6	Eis	De Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het toezicht op de kudde en opvang van calamiteiten bij/met de kudde. De Opdrachtnemer of een vervanger kan indien noodzakelijk, zoals bij calamiteiten, binnen een tijdsduur van maximaal 30 minuten in het gebied aanwezig zijn.
Gk-E-7	Eis	Opdrachtnemer begraasd met een gezonde kudde.
Gk-E-8	Eis	Indien er een ziekte wordt geconstateerd bij de kudde, zal de opdrachtgever op de hoogte worden gebracht. De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor handelingen zijnde naleving van wet- en regelgeving vastgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
Gk-E-9	Eis	De opdrachtnemer zorgt dat alle dieren een zoönose onverdachte status hebben.
Gk-E-10	Eis	Alle dieren dienen te zijn ingeënt tegen Q-koorts.
Gk-E-11	Eis	De opdrachtnemer zorgt voor een verantwoord medicijngebruik, waarbij de ecologische doelen van de begrazing leidend zijn. Er mogen geen medicijnresten en chemische middelen in het werk- en natuurgebied komen.
Gk-E-12	Eis	Het ontwormen van dieren dient op een wijze te gebeuren waarbij het ontwormingsmiddel niet in het werk- en natuurgebied kan komen. Alleen selectieve individuele curatieve toepassing (besmette dieren individueel behandelen) is toegestaan.
Gk-E-13	Eis	Chemische hoefbehandeling mag niet plaatsvinden in het werk- en natuurgebied. Dit geldt ook voor de restanten van deze chemische middelen.

Aanvullende eisen Drukbe grazing Veluwe Zuid:

D-E-1	Eis	De grootte van een (compact gescheperde) kudde dient altijd minimaal 80 schapen te zijn, waarbij het op prijs wordt gesteld als (maximaal) 8-10% geiten wordt ingezet.
D-E-2	Eis	De minimale intensiteit van graasdagen per ha per jaar zoals omschreven in de nadere specificatie en ook de daar in vereiste graasronden, dienen aantoonbaar te worden behaald, inclusief de eventueel optioneel opgedragen delen.

D-E-3	Eis	De opdrachtnemer geeft vooraf in zijn plan van aanpak en jaarlijkse adviezen aan hoe aan de ecologische doelstellingen vorm wordt gegeven en in welke streefbeelden deze aanpak resulteert en binnen welke termijnen tijdens in deze contractperiode.
D-E-4	Eis	De opdrachtnemer stelt een jaarplanning op waarin zichtbaar is hoe naar de gewenste doelstellingen wordt toegewerkt en hoe hij/zij bijstuurt. In de jaarplanning wordt rekening gehouden met gestelde kaders. In overleg tussen partijen kan de planning tussentijds aangepast worden.
D-E-5	Eis	Gedurende het werk wordt in overleg met boswachter beheer, vanwege ecologische doelstellingen, uitgerasterd of ontzien en/of wordt er drukbegrazing toegepast t.b.v. bestrijding ongewenste vegetatie of houtopslag.
D-E-6	Eis	Het afzetten van tijdelijke gebieden gebeurt door de opdrachtnemer met tijdelijke rasters, bijvoorbeeld flexnetten of andere alternatieven. Dit in overleg met betrokken boswachter beheer.
D-E-7	Eis	De definitieve locaties voor nacht- en weekendkralen worden in overleg met de boswachter beheer van het beheergebied vastgesteld. Hiervan kan uitsluitend na overleg met de boswachter worden afgeweken.

Planning		
PL-E-1	Eis	Er dient begraasd te worden in een aaneengesloten periode. In het geval dat er meerdere graasrondes worden uitgevoerd, dienen deze op zichzelf in een aaneengesloten periode plaats te vinden. Planning afstemmen met de beheerder.
PL-E-2	Eis	De begrazingsperiode is jaarlijks van 1 april (bij voorkeur 1 mei) tot en met 31 oktober (eventueel een uitloop tot en met 30 november). Deze periode wordt gezien als het reguliere begrazingsseizoen. In de tussenliggende periode (van 1 november tot 1 april) mag er niet worden begraasd.

Communicatie		
C-E-1	Eis	Gedurende de looptijd van de dienstverlening zorgt Opdrachtnemer voor één contactpersoon (aanspreekpunt) en een vaste vervanger die gedurende de looptijd van de opdracht verantwoordelijk is voor de inhoudelijke uitvoering en gedelegeerd eindverantwoordelijke, gedurende de looptijd van de Overeenkomst. Opdrachtnemer informeert Staatsbosbeheer tijdig indien er sprake is van opvolging of vervanging van de vaste contactpersoon.
C-E-2	Eis	De Opdrachtnemer geeft tijdens de werkzaamheden publieksvoorlichting, en heeft een positieve houding naar bewoners uit de streek en (andere) bezoekers.
C-E-3	Eis	De Opdrachtnemer heeft een proactieve en oplossingsgerichte houding bij problemen, klachten of andere calamiteiten.
C-E-4	Eis	De Opdrachtnemer zorgt zelf voor tijdelijke aankondigingen, attentiemiddelen en voldoende informatie in de gebieden. Hierop staan de naam en telefoonnummer i.v.m. calamiteiten en informatie m.b.t. begrazing.
C-E-5	Eis	De opdrachtnemer communiceert goed met het plaatselijke beheergebied van Staatsbosbeheer en omliggende terreineigenaren over eventuele klachten, transportroutes, opmerkingen en/of adviezen van bedrijven, andere organisaties en vrijwilligers.
C-E-6	Eis	De opdrachtnemer zorgt voor tijdelijke aankondigingen in de gebieden, met naam en telefoonnummer i.v.m. calamiteiten en informatie m.b.t. begrazing.